

מ"ת 65680/01/23 - ח'אלד אלדיסי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

מ"ת 65680-01-23 מדינת ישראל נ' ג'בארין(עציר) ואח'
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט עמית מיכלס
מבקש ח'אלד אלדיסי (עציר)
נגד מדינת ישראל
משיבה

החלטה - עיון חוזר

לפניי בקשה לעיון חוזר בהחלטתי מיום 2.5.2023, בגדרה הוריתי על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו (להלן: המבקש או נאשם 2).

1. נגד המבקש ונגד שבעה נאשמים נוספים (להלן ביחד: הנאשמים), הוגש ביום 26.1.2023 כתב אישום המייחס להם עבירות שעניינן **קשירת קשר לפשע בצוותא חדא**, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 יחד עם סעיף 29(ב) לחוק. לנאשם 1 יוחסו בנוסף עבירות של **חטיפה לשם סחיטה**, לפי סעיף 372 לחוק **ואיומים**, לפי סעיף 192 לחוק. לנאשמים 2-8 יוחסו בנוסף עבירות של **חטיפה בצוותא חדא**, לפי סעיף 371 לחוק יחד עם סעיף 29(ב) לחוק; **ותקיפה בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 380 יחד עם סעיף 382(א) לחוק. לנאשם 2 (המבקש) בלבד, יוחסה בנוסף עבירה של **שיבוש מהלכי משפט**.

2. כלל הנאשמים הסכימו לקיומן של ראיות לכאורה, והופנו לשירות המבחן לצורך קבלת תסקירים. לאחר קבלת התסקירים ולאחר שנשמעו טיעוני הצדדים, ניתנה ביום 2.5.2023 החלטתי, בגדרה הוריתי על מעצרו של כל הנאשמים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם, ובכלל זה המבקש.

3. ערר שהגיש המבקש על החלטת המעצר נדחה (בש"פ 3533/23, השופטת ר' רונן), כשבשולי הדברים צוין כי בית משפט זה "עשוי לחזור ולבחון את ההחלטה אם תוגש על ידי העורר בקשה לעיון חוזר בה יוצע על ידיו מערך פיקוח שונה", זאת מבלי לחוות דעה ביחס לבקשה זו, אם וכאשר תוגש.

4. ביום 28.5.2023 הוגשה הבקשה מושא החלטה זו, בגדרה התבקשה בחינה מחודשת של שירות המבחן של חלופה הנמצאת בכפר כנא בפיקוח ארבעה מפקחים שונים מאלו שהציע המבקש בעבר, ולחילופין ביקש שבית המשפט יתרשם מהמפקחים באופן בלתי אמצעי. לאור הפתח הצר שהותיר בית המשפט העליון בהחלטתו לבחינת מפקחים עמוד 1

נוספים, הוריתי על קבלת תסקיר משלים בעניינו של המבקש.

5. מהתסקיר המשלים (מיום 26.6.2023) עולה שהמבקש השתלב לאחרונה בשתי קבוצות טיפול בבית הסוהר והחל לבחון את דפוסיו ובחירותיו, תוך שביטא הכרה ראשונית בנוגע להתנהלותו הבעייתית, לסיכון במצבו, לדפוסיו האלימים ולחומרת העבירות. לצד זאת, נמסר שהמבקש צמצם ממעורבותו באירוע ותלה אותה בגורמים חיצוניים, שלטענתו נוצל על ידם. המבקש ביטא מוטיבציה להשתלב בטיפול.

6. חלופת המעצר שהציע המבקש היא בביתם של סבו וסבתו, המתגוררים בכפר כנא. שירות המבחן נפגש עם המפקחים המוצעים - סבו, דודו ושתי דודותיו, וציין שאלו הופתעו מנסיבות מעצרו של המבקש ושללו התנהגות אלימה עובר למעצרו. המפקחים הביעו התנגדות לשימוש באלימות ושירות המבחן מצא כי למבקש מחויבות כלפיהם באופן המצמצם את הסיכון להפרת תנאים תחת פיקוחם. שירות המבחן התרשם שהמפקחים המוצעים ערים למוקדי הסיכון במצבו של המבקש וההעריך כי הם מסוגלים להציב לו גבול ולהוות גורם סמכותי עבורו. שירות המבחן שב ונפגש עם אביו של המבקש, וציין שעל אף שבתסקיר הראשון לא נמצא להמליץ על האב מלשמש כמפקח, הרי שבעיתוי הנוכחי האב מודע יותר מבעבר למצבי סיכון של המבקש, לרבות התנהלותו מולו ומול אשתו בדרך של הסתרה, וכי כיום הוא מסוגל לבטא עמדות סמכותיות יותר מולו, באופן המגביר את יכולתו לצמצם את הסיכון במצבו. לאור האמור, מצא שירות המבחן את המפקחים המוצעים מתאימים למלאכת הפיקוח.

7. שירות המבחן ציין שנוכח חומרת העבירות ויחסו המצמצם של המבקש, אשר תולה מעורבותו בקושי בהפעלת שיקול דעת וניצולו על ידי אחרים, הרי שהערכת הסיכון בעניינו לא השתנתה ועודנה בינונית. חרף האמור, ולאור התובנות הראשוניות שהביע המבקש, לצד מוטיבציה להמשך טיפול וכן בשל התרשמותו החיובית מהמפקחים וההערכה כי הליך המעצר מהווה גורם מרתיע, המליץ שירות המבחן על המשך מעצרו של המבקש בפיקוח אלקטרוני שיהווה גבול מרתיע נוסף ובפיקוח המפקחים שהוצעו, בבית סבו וסבתו בכפר כנא. כן הומלץ להעמיד את המבקש בצו פיקוח מעצרים למשך חצי שנה לצורך שילובו בטיפול המתאים לצרכיו.

טיעוני הצדדים

8. ב"כ המבקש הפנה להמלצת קצינת המבחן. על כך הוסיף שהמסוכנות הנשקפת מהמבקש היא מסוכנות ספציפית כלפי המתלונן, המתגורר בחברון, במרחק רב מהחלופה המוצעת בצפון. בנסיבות אלו טען שהפוטנציאל לשיבוש מהלכי משפט הוא נמוך.

עוד הפנה לפרק הזמן שחלף מאז החלטת המעצר ולהמלצה להעמיד את המבקש תחת צו המבחן, שאף בו יש כדי לתרום להפחתה במסוכנות הנשקפת ממנו בהמשך. כן הפנה למורכבות התיק, למספרם הרב של עדי התביעה ולצפי שניהול התיק יארך זמן רב. לאור האמור, עתר ב"כ המבקש לאמץ את המלצות שירות המבחן. על כך הוסיף שנוכח עמדתו המעודכנת של שירות המבחן, יש להתעלם מהתסקירים הקודמים, ולא לזקוף את האמור בהם לחובת המבקש.

9. מנגד, עתרה ב"כ המשיבה לדחות את הבקשה, זאת על אף השינוי שחל בעמדת שירות המבחן. לדידה של

המשיבה על אף ש"השורה התחתונה" של התסקיר השתנתה, הרי שאין שינוי מהותי במאפייני אישיותו של המבקש, ובוודאי שלא באופן המצדיק את שינוי ההחלטה, שאף אושרה אך לאחרונה על ידי בית המשפט העליון. ב"כ המשיבה עמדה על חומרת מעשיו של המבקש, המגבשים עילת מעצר סטטוטורית ומלמדים על היעדר מורא מן החוק, וכן על השיקולים המלמדים על קושי ליתן בו אמון. על כך הוסיפה שמעשי המבקש מקימים אף חשש לשיבוש הליכים. הוטעם שאף שירות המבחן התרשם שלא פחת הסיכון להישנות התנהגות אלימה מצד המבקש, ושגם אם החל להכיר בבעייתיות שבהתנהגותו, הרי שעדין מדובר בהכרה ראשונית בלבד, כאשר המבקש ממשיך להשליך את האחריות למצבו על גורמים חיצוניים. לאור האמור, נטען כי לא מתקיימת כל עילה לשינוי החלטת המעצר.

דיון והכרעה

10. לאחר שנתתי דעתי לטיעוני הצדדים ולאמור בתסקיר המבחן העדכני, כמו גם בתסקירים קודמים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. להלן טעמי.

מבלי לשוב ולפרט את עובדות כתב האישום, אותן ניתן למצוא בהחלטתי מיום 2.5.2023, אזכיר את חומרת העבירות ובעיקר את חומרת מעשיו של המבקש, המקימים עילת מסוכנות סטטוטורית, בפרט כאשר חלקו של המבקש באירוע היה משמעותי ביותר. בעניין זה אין לי אלא להפנות לדבריו הנכוחים של בית המשפט העליון, מתוך ההחלטה בערר בעניינו של המבקש, לפיהם:

יתרה מכך, יוחסה למשיב גם עבירה של שיבוש מהלכי משפט, בכך שבמהלך החטיפה, הוציא את כרטיס הסים ממכשיר הטלפון שלו על מנת להעלים ראיות" (פסקה 10 להחלטה).

11. שילובן של עילת המסוכנות ושל עילת השיבוש מקשות עד מאוד ליתן במבקש אמון. עוד אציין שלא נהיר השינוי הפתאומי שחל בעמדת שירות המבחן. בתסקיר הראשון, שהוגש אך ביום 18.3.2023, התרשמה קצינת המבחן שהמבקש הוא בעל דימוי עצמי נמוך, קווי אישיות לא מגובשים ודפוסים מרצים, הנתון להשפעת אחרים ומחזיק בעמדות המאפשרות שימוש באלימות. לפיכך, הוערך הסיכון להישנות התנהגות אלימה מצדו כ"בינוני". מהתסקיר העדכני עולה שהערכת הסיכון בעניינו לא השתנתה. מעבר להערכת המסוכנות, המלצתו השלילית של שירות המבחן בתסקירים הקודם נסמכה, בין היתר, על התנהלות המבקש עצמו בדרך של הסתרה לאורך זמן מול סביבתו ומשפחתו, לצד ההערכה כי הוא מקיים קשרים שוליים, באופן שהביא את שירות המבחן לכלל מסקנה שיקשה על המפקחים להוות גורם סמכות ממתן ומציב גבול עבורו. זאת, על אף שהמפקחים הראשונים שנבחנו היו קרובים מאוד למבקש, אף מעבר למפקחים שנבדקו עתה.

בתסקיר השני, מיום 30.3.2023 העריך שירות המבחן שהמבקש יתקשה להיענות לאורך זמן לתנאי מעצר בפיקוח אלקטרוני, זאת במנותק משאלת זהותם של המפקחים האנושיים. על אף האמור, בתסקיר האחרון לא הציג שירות המבחן כל נימוק לשינוי בעמדתו ולא סיפק כל הסבר על שום מה ניתן ליתן כיום אמון במבקש, או מהו השינוי שחל בהתנהגותו של המבקש בתוך פרק זמן כה קצר שסייע לו להצליח לעמוד בתנאי המעצר בפיקוח אלקטרוני. ודוק,

שילוב המבקש בטיפול בעת האחרונה במסגרת שב"ס, לצד הכרה ראשונית בבעייתיות שבהתנהלותו ובחומרת מעשיו ונכונותו להמשך שילוב בטיפול, אינם מצדיקים את שינוי החלטת המעצר, בשים לב למאפייני אישיותו של המבקש, עמדותיו ואופן התנהלותו כפי שפורטו בתסקירים הראשונים.

12. עוד יש להזכיר נתון נוסף שנשמט אף הוא מהתסקיר האחרון, שלפיו במפגשיו הקודמים עם קצינת המבחן, התנהל מולה המבקש בדרך של הסתרה, זאת משלא חשף את מניעיו לביצוע העבירות לכאורה, ושלל כל קשר עם הנאשמים האחרים, באופן שלא אפשר לבדוק את טיב הקשר ביניהם ואת הסיבה לשמה חבר אליהם. בפרט יפים הדברים כאשר החוב העומד בבסיס מעשיהם של כלל הנאשמים, הוא של נאשם 1 ולא של המבקש. התסקיר הנוכחי לא שפך אור חדש על כל אלו, ומכאן, שככל שהדבר נוגע למבקש - עדין רב הנסתר על הגלוי.

13. לא למותר יהיה לציין שבחנתי אף אני את המפקחים המוצעים, שהתייצבו לדין ביום 6.7.2023 באופן שאפשר לי להתרשם מהם באופן בלתי אמצעי. אציין, שאף אם המפקחים הכירו באופן פורמאלי את שמות העבירות שיוחסו למבקש, הרי שהם כלל לא היו מודעים לחלקו הקונקרטי והמשמעותי של המבקש באירוע בכללותו, ולא הכירו את פרטיו, אף לא בקווים כלליים. יתרה מכך, התרשמתי שהמפקחים אינם ערים באופן מספק לגורמי הסיכון במצבו של המבקש, וחלקם אף אינם מעורבים בחייו הפרטיים ובקשריו החברתיים, באופן שיקשה עליהם לפקח באופן אפקטיבי על המבקש, במיוחד בשים לב להתנהלותו בהסתרה בעבר אל מול סביבתו הקרובה ביותר. לפיכך, בניגוד לטענת הסנגור, לא מצאתי שיש בשינוי שחל בעמדת שירות המבחן משום "שינוי נסיבות", בהתאם לסעיף 52(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), תשנ"ו - 1996, ובוודאי שלא שינוי בעצמה כזו המצדיקה שינוי לקולא בהחלטת המעצר.

14. בנקודה זו יש להזכיר שהמלצת שירות המבחן, כשמה כן היא, המלצה בלבד [בש"פ 7494/18 ששון נ' מדינת ישראל, פסקה 29 (11.11.2018)], זאת בשעה שההחלטה הסופית בבקשה לשחרור תינתן לעולם על ידי בית המשפט, האמון על בחינת התמונה הכוללת, לרבות שיקולים שאינם נבדקים על ידי שירות המבחן [בש"פ 5427/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (12.8.2015)].

15. ואם לא די בכל אלו, הרי שתוכן התסקיר האחרון אינו עולה בקנה אחד עם מסקנתו הסופית, בפרט על רקע שני התסקירים הראשונים. כך, למשל, נמסר שעל אף שהמבקש שולב בתכנית טיפולית בשב"ס, הרי שהוא ביטא הכרה ראשונית ותובנות ראשוניות בלבד בנוגע להתנהלותו הבעייתית, לסיכון במצבו ולדפוסיו האלימים. אף נמסר שהמבקש צמצם ממעורבותו באירוע ותלה אותה בגורמים חיצוניים, כשלטענתו נוצל על ידם. המבקש העיד על עצמו בפני שירות המבחן שהוא מתקשה בהפעלת שיקול דעת באופן המאפשר לאחרים לנצלו. בנסיבות אלו אין זה פלא שהערכת המסוכנות בעניינו לא השתנתה ועודנה בינונית.

16. מעבר לאמור, מאז ניתנה החלטת המעצר חלפו כחודשיים ימים בלבד, תקופה אשר אינה עונה על הדרישה של "זמן ניכר", בפרט על רקע חומרת העבירות בעניינו והמסוכנות הנשקפת מהמבקש.

17. אשר על כן, נחה דעתי כי דין הבקשה לעיון חוזר להידחות.

18. המזכירות תעביר החלטתי לשירות המבחן.

ניתנה היום, כ"ד תמוז תשפ"ג, 13 יולי 2023, בנוכחות הצדדים.